

**PÄÄTÖS MAA-AINESLAIN 4 §:N MUKAISESTA MAA-AINESTEN OTTAMISLUPAHAKEMUKSESTA, ISO-SOURU-  
VAARA, SALLA**

**HAKEMUS**

**Luvan hakija**

|                          |                                       |
|--------------------------|---------------------------------------|
| Hakija:                  | Veljekset Karjalainen Oy              |
| Yhteyshenkilö:           | Kari Karjalainen                      |
| Osoite:                  | Pyhäntie 2030, 98530 Pyhätunturi      |
| Puhelinnumero:           | 040 559 3857                          |
| Sähköposti:              | kari.karjalainen@vkarjalainen.inet.fi |
| Liike- ja yhteisötunnus: | 0368869-9                             |

**LUVANHAKEMISEN PERUSTE**

Maa-aineslain (555/1981) mukaiseen maa-ainesten ottamiseen on saatava maa-aineslupa (MAL 4 §).

**HAKEMUS JA OTTAMISUUNNITELMA**

Kiinteistötiedot ja ottamisalueen sijainti

|                                         |                                               |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Kunta:                                  | Salla                                         |
| Kiinteistö, ja alue jota päätös koskee: | Rantala 732-418-8-13<br><b>Iso-Souruvaara</b> |

Veljekset Karjalainen Oy hakee lupaa maa-ainesten ottamiseen Sallassa Salmivaaran kylässä sijaitsevalle Iso-Souruvaaran alueelle kiinteistölle 732-418-8-13. Alueelta on tarkoitus ottaa maa-aineksia 50 000 k-m<sup>3</sup> 10 vuoden aikana.

Veljekset Karjalainen Oy hakee lupaa aloittaa maa-ainesten ottaminen ennen kuin lupaa koskeva päätös on lainvoimainen.

**TOIMINTA (HAKIJAN ILMOITUKSEN MUKAAN)**

**Hanketiedot**

Veljekset Karjalainen Oy hakee lupaa moreenin ja soran otolle tilalla Rantala 732-418-8-13 Sallan kunnan Salmivaaran kylän pohjoispuolelta, Salmivaara-Mattilanmäki maantien 19846 länsi puolella olevaan Iso Souruvaaraan. Hakija on tehnyt maa-ainesten ottosopimuksen tilan omistajan, Metsäyhtymä Onni, Anita, Mikko ja Markku Aatsingin kanssa. Maa-aines lupaa haetaan 10 vuodeksi. Ottamisen kokonaismäärä on 50 000 m<sup>3</sup> ja vuotuinen otto n. 6000 m<sup>3</sup>. Sopimuksen mukaisen otto alueen koko on noin 3,5 ha ja tukitoimintojen alueen koko on noin 1 ha.

Ottomäärä on niin pieni, että kiviainesten murskaus voidaan suorittaa meluilmoituksella, koska murskausaika jää huomattavasti alle 50 vrk /vuosi tai 10 vuoden toiminta-aikana. Murskaus aika alueella ei ylitä koko aikana yhteensä 50 vuorokautta.

### **Alueen nykytila, luonnonolosuhteet ja maankäyttö**

Suunniteltu otto kohdistuu Iso Souruvaaran eteläosaan. Alueelta otetaan soraa ja moreenia, joista tehdään ottoalueella murskeita rakentamiseen ja tienparannukseen. Hakemusalueen kiviaineksen soveltuvuus rakentamiseen on todettu paikan päällä tehtyjen koekuoppien mukaan.

Ottoalueelta lounaaseen 1,7 km sijaitsee lähimmät asutut rakennukset. Alue ei sijaitse luokitetulla pohjavesialueella, lähin on 2-luokan pohjavesialueeksi luokitellut 12732114 Ala-aapalampi johon on matkaa ottoalueelta noin 700m. Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnontilaisia lähteitä, vedenottamoita tai yksityistalouksien kaivoja.

Suunnitelman kohteena oleva alue ei ole kaavoitettua eikä sillä tai välittömässä läheisyydessä sijaitse muinaismuistoja tai muita suojeltavia kohteita. Itä-Lapin maakuntakaavassa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

Ottoalueella ei ole tavattu sellaisia erityisiä, suojeltavia kasvi- tai eläinlajeja, joiden elinympäristö tulisi säilyttää ottotoimintaa rajoittamalla. Ottoalue ympäristöineen on metsätalouskäytössä.

Koska alue on ympäristöineen syrjäisellä seudulla sijaitsevaa, tavanomaista metsätalousmaastoa, ei suunnitelman mukaisella otolla jälkihoitotoimeen ole haitallista vaikutusta alueen maisema-arvoon.

### **Suunnitellut ottamistoimenpiteet**

Maa-ainesta otetaan liitekartan mukaiselta alueelta, jonka koko on n 3,5 ha. Suunniteltu ottomäärä on 50 000 m<sup>3</sup>. Kiviaineksen oton etenemissuunta ja kaivuussyvyys on esitetty suunnitelma kartalla. Louhinta aloitetaan tukitoiminta alueen vierestä edeten koillisen suuntaan. Suunnitelmissa käytetty korkeusjärjestelmä on N2000.

Keskimääräinen ottosyvyys on 4 metriä ja alin ottotaso on +235,0 m.

Ottoalue rajoittuu pohjois- ja itäreunoiltaan luonnontilaiseen metsämaastoon.

Suunnitelman perusteella ottosyvyydeksi on määritetty 0-8 metriä. Lopullinen ottosyvyys määräytyy maastoon sopivien eri korkeustasojen mukaan. Koko määräala varataan kuitenkin mahdolliseksi ottoalueeksi. Otto kohdennetaan parhaaseen luonnonmukaiseen ottorintaukseen suunnitelman mukaan.

Toiminnan seurauksena syntyvät jyrkänteet luiskataan noin kaltevuuteen 1:3; jotta alueelle ei jää jyrkkiä oterintuoksia.

Maaston korkeustaso on esitetty liite kartassa. Ottoa ei ulotu pohjavesipintaan saakka, tehdyissä koekuopissa ei ole tavattu vettä. Pohjaveteen jätetään vähintään 1 metrin suojakerros. Todennäköisesti pohjavedenpinta on lähellä eteläpuolen suon pinnan tasoa, noin +200,0. Kohde ei sijaitse pohjavesi-alueella ja ottoa on pienen muotoista, joten pohjaveden tarkkailuputkelle ei ole tarvetta.

Ottoalueelta länteen päin noin 700 m päässä olevan Kahdenvaaran ojan vesipinta on noin +198 m. Ottoalueelta länteen 1,0 km päässä olevan Ala-Aapalammen vesipinta on noin +210,1 m, ottoalueelta lounaaseen noin 1,5 km päässä olevan Kettulammen vesipinta on noin 198,5 m.

### **Turvallisuus ja liikennejärjestelyt**

Maa-ainesten oton aikana ottoalue suojataan maavalleilla/ lohkareilla ja tarvittaessa lippusiimalla (väliaikaisesti) siten, ettei alueella liikkuvilla ole vaaraa loukata itseään.

Veljekset Karjalainen Oy valvoo, että montun luiskat sekä kivi ainesten varastointipaikat ovat työturvallisuussäännösten mukaisia.

Kulku alueelle tapahtuu vanhoja olemassa olevia reittejä myöten. Kulkuyhteydet näkyvät sijainti- ja suunnitelmakartoille.

Toiminnassa tarvittavat polttonesteet säilytetään kaksoisvaipallisissa säiliöissä

### **Toimet ympäristövaikutusten vähentämiseksi**

Lähin asutus sijaitsee niin kaukana, ettei sinne aiheudu melu-, pöly-, tai värinähaittoja. Mahdollista haitallista pölyämistä estetään tarvittaessa kastelulla ja laitteistojen koteloinneilla. Pienen ottomäärän vuoksi laskennallinen murskaus aika on yhteensä noin 1-2 viikkoa/vuosi toiminta-aikana.

Maisemallisia haittoja ei syrjäisen sijainnin ja toiminnan pienimuotoisuuden vuoksi ole, toiminta ei näy asutukselle eikä yleisille teille. Toiminnan jälkeen alue metsittyy ympäristön kaltaiseksi.

Ottotoiminnan seurauksena ottoalueelta poistuu kasvillisuus ja pieneliöstö. Ympäröivä alue huomioiden ei näiden poistumisesta ole merkittävää haittaa luonnon monimuotoisuudelle tai alueen biologisille olosuhteille. Öljy- ja polttoainevuodot torjuen ei toiminnalla vaaranneta pohjaveden laatua. Mahdollisia vuotoja tarkkaillaan silmämääräisesti.

Veljekset Karjalainen Oy voi käyttää toiminnoissa ulkopuolisia urakoitsijoita ja valvoo niiden toiminnan täytävän työsuojelun, ympäristönsuojelun sekä yleisten säännösten mukaiset vaatimukset. Toiminnassa ei synny kaivannaisjätteitä vaan kaikki tuotteet käytetään maarakentamiseen tai alueen maisemointiin. Kaivannaisjätteiden jätehuoltosuunnitelma on

hakemuksen liitteenä. Urakoitsijat toimittavat talousjätteet ja koneiden jäteöljyt niille kuuluviin sijoituspaikoihin.

### **Maisemointi ja alueen jälkikäyttö**

Montun reunat luiskataan kaltevuuteen 1:3. Suoritettava luiskaus auttaa lopputilanteen metsätaloukseen. Alueelta kuorittavia pintamaita käytetään kasvukerrokseen. Tarvittaessa alueelle voidaan tuoda muualta puhtaita pintamaita kasvukerrokseen. Alueelle ei tuoda viranomaisten hyväksymättömiä maa-aineksia. Toiminnan jälkeen alue jää metsätaloukseen.

## **ASIAN KÄSITTELY**

### **Asian vireilletulo**

Lupahakemus on tullut vireille 25.4.2022 (Y/20/2022). Hakemusta on täydennetty 6.5.2022.

### **Asianosaisten kuuleminen ja lausuntopyynnöt**

Hakemuksen vireillä olosta on kuulutettu yleistiedoksiantona Sallan kunnan ja Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) verkkosivuilla 6.5.2022 - 13.6.2022. Kuulutus on julkaistu Koti-Lappi lehdessä 18.5.2022. Asiakirjat ovat olleet nähtävillä Sallan kunnanviraston teknisessä toimistossa ja Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilla kuulutusaikana.

Asianosaisina kuultiin naapurikiinteistöjen omistajia (15).

Hakemuksesta on pyydetty Lapin ELY-keskuksen ja Lapin maakuntamuseon lausunnot.

### **Muistutukset, mielipiteet, lausunnot ja vastineet**

Lapin ELY-keskus on antanut hakemuksesta seuraavan lausunnon (8.6.2022):

#### **Hakemus**

Veljekset Karjalainen Oy hakee lupaa moreenin ja soran ottamiselle noin 3,5 hehtaarin kokoiselta alueelta Sallan Salmivaaran kylän Iso Souruvaarassa sijaitsevalta tilalta Rantala, RN:o 732-418-8-13. Lisäksi suunnitelma-alueeseen kuuluu n. 1 hehtaari tukitoimintoaluetta. Lupaa haetaan 50 000 k-m<sup>3</sup>:n suuruiselle ottomäärälle kymmeneksi (10) vuodeksi. Lisäksi toiminnalle haetaan maa-aineslain 21 §:n mukaista aloituslupaa ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksi tuloa.

Nyt haetulla alueella ei ole aiemmin ollut ottamistoimintaa. Ottoalue ei sijaitse pohjavesialueella, eikä ottoalueelta ole pohjavesihavaintoja. Hakemuksen mukaan pohjavesipinta on todennäköisesti lähellä eteläpuolisen suon pinnan tasoa, joka on noin tasolla +200,0 m (N2000). Pohjaveden pintaan jätetään kuitenkin vähintään 1-2 metrin suojakerros. Suunnitelmien mukainen alin ottamistaso on +235,00 m (N2000). Ottosyvyys vaihtelee välillä 0-8 metriä.

Hakemuksen mukaan alueella on myös tarkoitus murskata maa-aineksia. Murskausvuorokausia tulee olemaan yhteensä alle 50 kymmenen vuoden lupa-aikana, joten murskaustoiminnalle ei ole haettu ympäristölupaa. Lyhytkestoisesta murskaustoiminnasta tehdään meluilmoitus Sallan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista. Pienen ottomäärän vuoksi laskennallisen murskausajan arvioidaan olevan yhteensä noin 1-2 viikkoa vuodessa toiminta-aikana.

Hakemuksen mukaan alueella mahdollisesti säilytettävät polttonesteet säilytetään kaksoisvaippallisissa säiliöissä. Ottoalueen lähiympäristössä ei ole asuin- ja lomarakennuksia. Lähin asuinrakennus sijaitsee n. 1,7 km etäisyydellä ottoalueesta lounaaseen. Mahdollista haitallista pölyämistä estetään tarvittaessa kastelulla ja laitteistojen koteloinneilla.

Hakemuksessa esitetään, että alueelta kuoritut pintamaat varastoidaan ottoalueen reunoille suojavalleiksi ja käytetään myöhemmin maisemointiin. Tarvittaessa alueelle voidaan tuoda muualta puhtaita pintamaita kasvukerrokseen. Alueelle ei tuoda viranomaisten hyväksymättömiä maa-aineksia. Kaivualueen luiskat loivennetaan kaltevuuteen 1:3.

### **Kaavatilanne**

Lapin ELY-keskus toteaa, että suunniteltu ottamisalue sijoittuu Itä-Lapin voimassa olevan maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4517). Merkinällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin, kuten poronhoitoon, luontaiselinkeinoihin, asumiseen ja jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun.

Alueella ei ole oikeusvaikutteista yleis- tai asemakaavaa. ELY-keskuksen näkemys on, että suunniteltu hanke ei vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa merkittyyn tarkoitukseen. ELY-keskus kehottaa lupaviranomaista myös ottamaan huomioon Lapin liiton hyväksymispäätöksen voimaantulon koskien Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaa.

### **Liikenne**

Lapin ELY-keskus toteaa, että moreeninottoalue sijaitsee liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) tarkoittaman maantien Salmivaara-Matinmäki 19846 itäpuolella. Maantien 19846 ja maa-ainesten ottoalueen väliin tulee jättää vähintään 20 m leveä suojavavyöhyke ja luiskan kaltevuuden tiealueen tai tien suoja-alueen ulkopuolella on oltava 1:4 tai loivempi.

ELY-keskus toteaa, että maa-ainesten ottoalue vaikuttaisi kartta-aineiston perusteella sijaitsevan riittävän kaukana maantiestä 19846.

### **Luonnonsuojelu**

Lapin ELY-keskus toteaa, ettei lupahakemuksen ottoalueella tai sen lähiympäristössä ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 19-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajienhavaintopaikkoja (VNp 521/2021 liite 4), luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen reviirejä (17.05.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueen luontoarvot eivät rajoita ottamisen järjestämistä suunnitellulla alueella.

### **Sovellettava lainsäädäntö ja ohjeistus**

Maa-aineslain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-aineslain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien

kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut rajoitukset joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Ympäristönsuojelulain 27 §:ssä säädetään yleisestä luvanvaraisuudesta. Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7c ja 7e mukaan muun muassa kivenlouhimolle, kiinteälle tai siirrettävälle murskaimelle tulee hakea ympäristölupaa, mikäli toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 vuorokautta. Alle 50 vuorokautta kestävästä toiminnastakin toiminnanharjoittajan on ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 118 §:n mukaisesti tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä. Ilmoitus tulee tehdä vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista, mikäli kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ei määrätä tätä lyhyemmästä ajasta.

Ympäristöministeriön oppaassa Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön (Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) on ohjeistettu muun muassa pohjaveden pinnan päälle jätettävistä suojakerrospaksuuksista sekä jälkihoitotoimenpiteistä.

### **Edellytykset maa-ainesten otolle**

Suunniteltu maa-ainesten ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Suunniteltu moreeninottotoiminta sijoittuu aiemmin avaamattomalle alueelle. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja, jos ottaminen tapahtuu hakemuksessa esitetyllä tavalla. Lupaharkinnassa tulee kuitenkin huomioida seuraavassa esitetyt asiat.

#### *Ottamistoiminta*

Ottamisalueella tulee huolehtia siitä, että ylimmän pohjavedenpinnantason päälle jää aina vähintään yhden metrin paksuinen suojakerros koskemattomasta maasta. Mikäli ottotoiminnan aikana oton havaitaan ulottuvan tätä syvemmälle, tulee ottotasoa nostaa siten, että suojakerrospaksuus täyttyy. ELY-keskus myös suosittelee, että suojakerrospaksuus olisi aina vähintään kaksi metriä alueen jälkihoidon toteutumisen ja alueelle aikanaan muodostuvan puuston menestymisen kannalta.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Alueella toimittaessa tulee pitää huolta, että alinta ottotasoa ei aliteta, ja että korot on alueella merkitty huolellisesti ja ajantasaisesti.

#### *Murskaus*

Suunniteltu murskaustoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle ja murskausvuorokausien määrä on hakemuksen mukaan alle 50 vuorokautta suunnitellun toimintaiän eli 10 vuoden aikana. Murskausvuorokausien määrästä on pidettävä kirjaa, ja tarvittaessa haettava toiminnalle ympäristölupaa (YSL 27 §).

ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää. Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä ja öljyjä kestäviä, eikä suojarakenteeseen saa päästä virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettynä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle.

Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä.

Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn.

Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön.

#### *Pintavedet*

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen vesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta ja tarkkailusta.

#### *Jälkihoito*

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä ja jälkihoitotoimenpiteet tulee yksilöidä mahdollisessa maa-ainesluvassa.

Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kunta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (*Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön*, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24).

### **Johtopäätökset**

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen suunnitellulta alueelta voi olla mahdollista, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt asiat. ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisiakaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-aineslain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

Lapin maakuntamuseo on antanut hakemuksesta seuraavan lausunnon (16.5.2022):

Sallan kunnan ympäristöviranomaisena toimiva Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveys-työn kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta pyytää Lapin maakuntamuseon lausuntoa Sallan kuntaan kohdistuvasta maa-aineslain (555/1981) mukaisesta luvasta moreenin ja soran otolle Sallan kunnan kiinteistöllä 732-418-8-13, joka sijaitsee Iso Souruvaaralla, Sallan kunnan Salmivaaran kylän pohjoispuolella noin 9 km Sallan keskustasta länsiluoteeseen. Ottolupaa haetaan 3,5 ha:n alalle ja 50000 m<sup>3</sup> kokonaismäärälle. Lisäksi hakemuksenalaiseen alueeseen kuuluu 1 ha laajuinen tukitoiminta-alue. Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta Sallan kunnan alueesta vastaavana museolain (314/2019) 7 §:n mukaisena alueellisena vastuumuseona kulttuuriympäristötehtävänsä puitteissa.

Aiotulta ottoalueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Alueeseen ei liene kohdistunut arkeologisia selvityksiä viimeisen 10 vuoden aikana.

Ottoalue on supra-akvaattista. Lähimpään muinaisrantavyöhykkeeseen on matkaa noin 670 m luoteeseen. Ottoalue on topografisesti hyvin jyrkkäpiirteistä ja kivikkoista, eikä ole arkeologisesti järin potentiaalista. Historiallisista ilmakuvista tai vanhoista kartoista ei ilmene sellaisia seikkoja, joiden perusteella tulisi epäillä, että alueella sijaitsee arkeologisia kulttuuriperintökohteita.

Lapin maakuntamuseolla ei ole asiasta huomautettavaa.

Hakijalle on varattu mahdollisuus vastineen antamiseen lausunnosta. Hakija on ilmoittanut 1.7.2022 ettei jätä vastinetta hakemuksesta annettuihin lausuntoihin.

## RATKAISU JA LUPAMÄÄRÄYKSET

### Ratkaisu

Veljekset Karjalainen Oy:lle myönnetään maa-aineslain 4 §:n mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen Sallan Iso-Souruvaaran alueelle kiinteistölle Rantala 732-418-8-13. Lupa myönnetään 50 000 km<sup>3</sup> ottomäärälle. Lupa myönnetään hakijan esittämän ottamissuunnitelman mukaisesti sekä seuraavia lupaehtoja noudattaen.

### Täytäntöönpanoratkaisu

Lupaa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta ei myönnetä.

### Lupamääräykset

1. Ottamislupa myönnetään yhteensä 50 000 k-m<sup>3</sup> kokonaisottomäärälle soraa ja moreenia. Lupa on voimassa kymmenen (10) vuotta tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. **Luvan viimeinen voimassaolopäivä on 11.9.2032.**
2. Ennen ottamistoiminnan aloittamista hakijan on asetettava lupamääräysten suorittamiseksi **9450 €:n suuruinen vakuus** (MAL 12 § ja MAL 21 §). Vakuuden tulee olla voimassa vähintään 1,5 vuotta luvan voimassaoloajan yli, eli 11.3.2033 asti.
3. Ennen toiminnan aloittamista luvanhaltijan on pyydettävä valvontaviranomaista suorittamaan aloitustarkastus, jossa tarkistetaan, että lupaehtojen edellyttämät valmistelevat toimenpiteet on tehty.
4. Ottamisalue on merkittävä maastoon riittävän selvästi vahinkojen estämiseksi. Ottamisalueen reunat tulee luiskata ottamisen edetessä vähintään 1:1 kaltevuuteen, siten ettei niistä aiheudu vaaraa ihmisille tai eläimille. Vaihtoehtoisesti rinteiden suojaamiseen voidaan käyttää maavalleja. Ottamisalueen reunat tulee merkitä reunapaaluin ja alueelle tulee asentaa korkomerkki. Ottamisalueen merkinnät maastoon tulee olla selvästi näkyviä, kestäviä ja oikein sijoitettuja jotta ne näkyvät koko ottamistoiminnan ajan. Alueen merkinnässä ei saa käyttää lippusiimoja.
5. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulee kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille. Jälkihoidon yhteydessä nämä pintamaat tulee levittää takaisin ottamisalueelle.
6. Toiminta on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu maaperän, pohjaveden tai pintavesien pilaantumista.
7. Pohjaveden päälle on jätettävä kauttaaltaan vähintään yhden (1) metrin suojaava puhdas maakerros. Ottotasoa tulee tarvittaessa nostaa, mikäli pohjavesihavainnot antavat siihen aihetta. Suojaetäisyysvaatimukset koskevat myös orsivettä.
8. Öljyjen ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta, jotta maaperä tai pohjavesi ei likaantuisi. Poltto- ja voiteluaineiden sekä ympäristölle haitallisten kemikaalien varastointi toiminta-aikojen ulkopuolella on kielletty. Autojen ja koneiden huolto ja pesu alueella on kielletty. Myös koneiden ja autojen tankkaus tulee järjestää siten, ettei siitä aiheudu öljy- tai polttoainepäästöjen vaaraa.
9. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle on maa-ainesten ottoalueelle varattava riittävästi imeytysmateriaalia sekä tarvittavaa kalustoa vuotojen leviämisen estämiseksi.
10. Jos öljyä tai muuta pohjaveden laatua vaarantavaa ainetta joutuu maaperään, on siitä välittömästi ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja pelastuslaitokselle sekä ryhdyttävä heti toimenpiteisiin vahingon leviämisen ehkäisemiseksi.
11. Murskausvuorokausista tulee pitää kirjaa. Tiedot on säilytettävä vähintään kymmenen vuoden ajan.

12. Maa-ainesten ottamisen loputtua alue on siistittävä ja sinne pystytetyt rakennelmat purettava. Alueen ottorintuudet tulee loiventaa rinteiksi. Rinteiden kaltevuus saa olla enintään 1:3. Pintamaat tulee palauttaa alueelle lupamääräyksen nro 6 mukaisesti. Alueen loppumuotoilu tulee suorittaa siten, että alue sopeutuu ympäröivään maisemaan. Alueelle tulee luoda edellytykset luontaiselle taimettumiselle tai sinne istuttaa tai kylvää riittävä puusto alueelle tyypillisiä puulajeja käyttäen. Mikäli alueella ei ole siemenpuustoa, tulee istutus tai kylväminen suorittaa vakuuden voimassa ollessa.
13. Ottamistoiminnan päättyessä tai luvan umpeutuessa luvan haltijan on pyydettävä valvontaviranomaiselta maa-ainesasetuksen (926/2005) mukaista lopputarkastusta.
14. Mikäli lupa maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan haltija vastaa lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.
15. Luvan haltijan tulee tehdä vuosittain maa-aineslain 23 a §:n mukainen otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.
16. Luvan käsittelystä peritään lupahakemuksen vireille tullessa voimassa olleen mukainen tarkastusmaksu. **Tarkastusmaksu on 2040,35 euroa.** Valvontamaksu peritään vuosittain voimassa olevan taksan mukaisesti.

## PERUSTELUT

### Luvan myöntämisen edellytykset

Ottamistoiminta tai sen järjestely ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Hakija on esittänyt asianmukaisen ottamis- ja maisemointisuunnitelman, joten lupa ottamiseen on myönnettävä. EU:n kaivannaisjätedirektiivi koskee myös maa-aineslain mukaista maa-ainesten ottotoimintaa. Hakija on esittänyt kaivannaisjätesuunnitelman.

### Täytäntöönpanoratkaisun perustelut

Lupa aloittaa muutoksenhausta huolimatta voidaan maa-aineslain nojalla myöntää perustellusta syyistä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. (MAL 21 §)

Luvanhakija ei ole hakemuksessaan esittänyt perusteltua syytä sille, miksi toiminta tulisi voida aloittaa ennen päätöksen lainvoimaisuutta.

### Lupamääräysten perustelut

#### Yleiset perustelut

Maa-aineslain 11 §:n mukaan ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta.

Lausunnoissa esitetyt asiat, joista voidaan antaa määräyksiä maa-aineslupapäätöksessä, on huomioitu lupamääräyksissä. ELY-keskuksen antama lausunto on huomioitu lupamääräyksissä nro 1, 5, 7, 9, 11, 12, 13, 15.

#### Lupamääräys 1

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ottamistoimintaan myönnetään määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi. Lupa on myönnetty sille määräajalle ja kokonaisottomäärälle, joita hakija on esittänyt.

#### Lupamääräys 2

Vakuudesta on annettu määräys maa-aineslain 12 §:n ja 21 §:n perusteella. Vakuuden suuruuden laskemiseen käytetään voimassa olevaa taksaa. Vakuuden suuruus lasketaan seuraavalla kaavalla:

Otettava maa-ainesmäärä x **0,035 euroa/m<sup>3</sup>** + hiekan, soran ja moreenin ottoon tarkoitettulla ottoalueella, joka ei sijaitse tärkeällä tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella x **0,22 euroa/m<sup>2</sup>**. Vakuuden käsittelyn periaatteet ovat päätöksen liitteenä.

#### Lupamääräys 3

Määräys on osa valvontaviranomaisen suorittamaa tarkastusmenettelyä, joka perustuu maa-ainesasetuksen 7 §:ään.

#### Lupamääräys 4

Määräys on annettu ulkopuolisten turvallisuuden varmistamiseksi ja vahinkojen ja onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi. Hakija on esittänyt ottorintuuksien suojaamista maavalleilla tai lohkarilla. Lupamääräyksessä huomioidaan lisäksi vaihtoehtoiset tavat, joilla ottoalueen turvallisuus voidaan varmistaa. Lippusiiman käyttö on kielletty siitä poroille ja muille eläimille aiheutuvan vaaran vuoksi. Määräys korkomerkkistä sijoittamisesta on annettu, jotta ottotasoa ja suojaetäisyyttä pohjaveteen voidaan valvoa.

#### Lupamääräys 5

Pintamaiden varastoinnista on annettu määräys mahdollisimman hyvän maisemointituloksen turvaamiseksi.

#### Lupamääräykset 6-7

Määräykset on annettu pohjaveden pilaantumisen tai sen riskin välttämiseksi.

#### Lupamääräykset 8-10

Määräykset öljyjen ja muiden ympäristölle vaarallisten aineiden käsittelystä, häiriötilanteisiin varautumisesta sekä toiminnasta mahdollisten päästöjen yhteydessä on annettu maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi ja viranomaisten tiedonsaannin varmistamiseksi. Toimintaa koskee ympäristönsuojelulain 16 §:n mukainen maaperän pilaamiskielto ja 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto.

#### Lupamääräys 11

Määräys on annettu varmistamaan, että toiminta ei ylitä ympäristöluvanvaraisuuden kynnystä. Siirrettävän murskausaseman toiminta on ympäristöluvanvaraista, mikäli toimintavuorokausien määrä on vähintään 50.

#### Lupamääräys 12

Lupamääräys on annettu alueen maisemoinnin toteuttamiseksi niin, että lopputuloksena muodostuu ympäröivään luontoon ja maisemaan sulautuva kokonaisuus, eikä alueesta aiheudu haittaa tai vaaraa siellä

liikkuville. Maa-ainesten oton päättymisen ja hyväksytyn lopputarkastuksen jälkeen alue katsotaan metsälain mukaiseksi metsämaaksi.

#### Lupamääräys 13

Määräys on osa valvontaviranomaisen suorittamaa tarkastusmenettelyä, joka perustuu maa-ainesasetuksen 7 §:ään.

#### Lupamääräys 14

Lupamääräys on annettu maa-aineslain 13 a §:n perusteella.

#### Lupamääräys 15

Lupamääräys on annettu maa-aineslain 23 a §:n ja maa-ainesasetuksen 9 §:n perusteella.

#### Lupamääräys 16

Lupamääräys perustuu maa-aineslain 23 §:ään. Maksua määrättäessä sovelletaan voimassa olevaa taksaa. Voimassa olevan maa-ainestaksan mukaisesti Maksu määräytyy otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän mukaan seuraavasti: Suunnitelmaa kohti 280 euroa, sekä lisäksi hakemuksessa otettavaksi esitettyä maa-aineksen yksikkötilavuutta kohti 0,017 euroa. Maksuun lisätään naapurien kuulemisesta perittävä maksu, 50 euroa/naapuri ja kunnallisesta ilmoituksesta 70 euroa ja lehti-ilmoituksesta 90,35.

#### **SOVELLETUT OIKEUSOHJEET**

Maa-aineslaki (555/1981) 3, 5 - 6, 10 - 13 a, 23 ja 23 a §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6-7, 16-17

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (962/2005) 6 -9 §,

Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (379/2008) 4 §

#### **MUUTOKSENHAKU**

Tähän päätöksen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. Viimeinen muutoksenhakupäivä on 10.9.2022.

#### **PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO JA PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN**

Tämä päätös lähetetään (MAL 19 § 2 mom.)

- Hakijalle

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan (MAL 19 § 1 ja 3 mom)

- Julkisella kuulutuksella viranomaisen ja kunnan verkkosivuilla
- Lapin ELY-keskukselle
- Asian käsittelyn yhteydessä kuulluille asianosaisille

#### **PÄÄTÖKSEN TEKIJÄ**

ympäristötarkastaja Kaisa Soppela

#### **DELEGOINTIPÄÄTÖS:**

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta 4.11.2021 § 97.

Kaisa Soppela  
ympäristötarkastaja  
5.8.2022

#### LIITTEET

Liite 1 Vakuuksien käsittelyn periaatteet  
Liite 2 Valitusosoitus

PELKOSENNIEMEN-SAVUKOSKEN KANSANTERVEYSTYÖN KUNTAYHTYMÄ

Ympäristöterveyslautakunta 26.2.2019 § 14

VAKUUKSIEN KÄSITTELYN PERIAATTEET MAA-AINESLAIN JA YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAISISSA LUPA-ASIOISSA

Vakuuksien käsittelyn periaatteet

Luvan myöntänyt viranomainen tai sen alaiset viranhaltijat huolehtivat vakuuden vaatimisesta, sen suuruudesta ja erääntyvistä vakuuksista. Pääsääntöisesti vakuus vaaditaan kaikilta maa-aineslain (555/1981) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesti ja vain erityisestä syystä vakuus voidaan jättää määräämättä.

Vakuuden muodot

1. Yksilöity pankki tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus

- Pääasiallisin ja suositeltavin vakuuden muoto
- Vakuuden voimassaolo: vakuuden tulee olla voimassa kunnes kaikki luvan ja sen määräysten edellyttämät toimenpiteet on tehty ja lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuuden tulee olla voimassa vähintään kaksitoista (18) kuukautta asetetun luvan voimassaoloajan yli, jona aikana tulee tehdä tarvittavat vaatimukset vakuuden voimassaolon jatkamiseksi tai maksamiseksi kuntayhtymälle.

2. Pankkitalletus

- Käytetään lähinnä pienissä yksityisille henkilöille asetetuissa vakuussummissa
- Lisävaatimukset: Allekirjoitettu ilmoitus talletusten panttaamisesta ja kuittaamattomuustodistus pankilta ennen vakuuden hyväksymistä tai vastaavat ehdot tilisopimukseen.

Maa-aineslain mukaiset vakuudet

Vakuus maa-aineslain 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta (MAL 12 §). Vakuus maa-ainesten oton aloittamiseksi ennen luvan lainvoimaisuutta (MAL 21 §). Maa-aineslain 21 §:n mukaisena töiden aloitusvakuutena ja 12 §:n mukaisena maisemointivakuutena voi olla sama vakuus. Maa-aineslain mukaisten vakuuksien suuruuden määräytymisen perusteista päätetään maa-ainestaksassa.

Ympäristönsuojelulain mukaiset vakuudet

Jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi (YSL 59 §). Vakuus ympäristöluvan varaisen toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 §).

## VALITUSOSOITUS

### Valitusoikeus

Maa-aineslupaa koskevan hallintovalituksen saa tehdä

- 1) asianosainen;
- 2) kunnan jäsen;
- 3) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 6) muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

### Valitusviranomainen ja valitusaika

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika 30 päivää. **Viimeinen muutoksenhakupäivä on 10.9.2022.**

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, joksi katsotaan seitsemäs päivä siitä, kun päätöstä koskeva kuulutus on julkaistu viranomaisen verkkosivuilla.

### Valituskirja

- Valituskirjelmässä on ilmoitettava
- Valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- Päätös, johon haetaan muutosta (alkuperäinen tai jäljennös)
- Miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- Muutosvaatimuksen perusteet

### Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisesti.

### Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksua 270 €. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.